

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

176

Vragen van het lid **Dassen** (Volt) aan de Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingshulp over *de artikelen «ASML's China Chip Business Faces New Curbs From Netherlands» en «Nederland past exportregels aan voor ASML, nu in lijn met VS»* (ingezonden 11 september 2024).

Antwoord van Minister **Klever** (Buitenlandse Handel en Ontwikkelingshulp) (ontvangen 4 oktober 2024).

Vraag 1

Bent u bekend met het Bloomberg artikel «ASML's China Chip Business Faces New Curbs From Netherlands»¹ en het NOS artikel «Nederland past exportregels aan voor ASML, nu in lijn met VS»?²

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Klopt het dat de regering overweegt of van plan is om exportvergunningen op reserveonderdelen voor ASML-machines die al aan Chinese bedrijven verkocht zijn niet te verlengen? Welke overwegingen liggen hieraan ten grondslag?

Antwoord 2

Door middel van exportcontrole voorkomt het kabinet dat Nederlandse goederen of technologie met een bijzondere, strategische waarde, zowel militair als dual-use, op ongewenste wijze worden ingezet. Sinds de vergunningplicht voor uitvoer van geavanceerde halfgeleiderproductieapparatuur is ingesteld per 1 september 2023 wordt de uitvoer van specifieke productieapparatuur, onderdelen, software en technologie gecontroleerd. De uitvoer van dienstverlening, in de vorm van uitvoer van speciaal ontworpen onderdelen, software en technologie voor deze apparatuur, wordt daarmee ook gecontroleerd. Per 7 september 2024 is deze vergunningplicht uitgebreid naar (de uitvoer van) oudere types lithografiemachines, vanwege voortschrijdend inzicht dat dergelijke machines relevant zijn voor de productie van geavanceerde halfgeleiders die bij kunnen dragen aan geavanceerde militaire

¹ Bloomberg, 29 augustus 2024

² NOS, 7 september 2024

toepassingen, waardoor dergelijke uitvoer risico's voor de nationale veiligheid met zich meebrengt. De uitvoer van dienstverlening, inclusief specifieke reserveonderdelen, wordt daarmee ook voor deze apparatuur gecontroleerd.

Vraag 3

Hoe verhoudt zich dit tot de aangekondigde aanscherping van exportregels van hoogwaardige chipmachines?

Antwoord 3

Zie antwoord op vraag 2.

Vraag 4

Wat is de precieze aanleiding om de vergunning voor reserveonderdelen niet langer te verstrekken? Welke wijzigingen zijn er in de situatie sinds het afgeven van de vorige vergunning?

Antwoord 4

De aankondiging van een vergunningplicht betekent niet dat vergunningen ook niet meer verstrekt worden. Per afzonderlijke vergunningaanvraag wordt het risico op ongewenst eindgebruik ingeschat op basis van de aard van de goederen, het opgegeven eindgebruik en de eindgebruiker. Zoals aangegeven in het antwoord op vraag 2 en 3 wordt met het uitbreiden van de vergunningplicht ook de uitvoer van dienstverlening, inclusief specifieke reserveonderdelen, voor minder geavanceerde productieapparatuur onder controle gebracht.

Vraag 5

Bent u zich ervan bewust dat Chinese bedrijven alleen in staat zijn om geavanceerde chips te maken met de oudere generatie machines van ASML in combinatie met zeer geavanceerde Amerikaanse etching technology die Amerikaanse bedrijven mochten blijven exporteren naar China nadat de Amerikaanse overheid de Nederlandse regering onder druk had gezet om de exportvergunningen voor EUV-machines naar China niet te verlengen? En dat Amerikaanse etching technologie pas onderdeel werd van de *export control measures* van oktober 2022 nadat Nederlandse bedrijven hierop hebben aangedrongen in het kader van een gelijk speelveld? Hoe verklaart u dit in het kader van nationale veiligheid als reden om de export van geavanceerde lithografie technologie naar China tegen te houden, terwijl geavanceerde Amerikaanse etching technologie geëxporteerd mocht blijven worden? Heeft u dit besproken met uw Amerikaanse counterpart?

Antwoord 5

Over de inhoud van gesprekken met buitenlandse partners doe ik omwille van vertrouwelijkheid geen uitspraken. We delen de zorgen van onze partners over ongecontroleerde export van geavanceerde halfgeleiderapparatuur. Daarnaast is het van belang om effectieve maatregelen en een gelijk speelveld na te streven. Uiteindelijk maakt ieder land zijn eigen afweging en neemt zelf maatregelen. Zo ook Nederland.

Vraag 6

Op welke momenten is er contact geweest op ambtelijk en/of politiek niveau met de Amerikaanse autoriteiten over de exportvergunningen van reserveonderdelen voor machines van ASML? Op welke manier heeft dit meegewogen in de beslissing om de exportvergunning voor reserveonderdelen niet te verlengen en exportregels aan te scherpen?

Antwoord 6

Nederland onderhoudt intensief contact met Europese en niet-Europese partners over exportcontrolebeleid, omwille van het bevorderen van de effectiviteit van beleid en het waarborgen van een gelijk speelveld. Over de inhoud van gesprekken met buitenlandse partners doe ik omwille van vertrouwelijkheid geen uitspraken. Zie verder het antwoord op vraag 4 over de werking van een vergunningplicht.

Vraag 7

Zijn er toezeggingen van de Amerikaanse autoriteiten gedaan aan de Nederlandse regering in ruil voor het sluiten van een belangrijke markt voor het belangrijkste bedrijf voor de Europese strategische autonomie? Zo ja, welke?

Antwoord 7

Over de inhoud van gesprekken met buitenlandse partners doe ik omwille van vertrouwelijkheid geen uitspraken.

Vraag 8

Heeft u onderhandeld over de uitbreiding van de exportregels en wat was daarbij uw inzet? Indien u niet heeft onderhandeld met of er druk is gezet door de Amerikaanse autoriteiten, gelooft u dat deze exportmaatregelen de Nederlandse nationale veiligheid bevorderen en op welke manier?

Antwoord 8

Nederland onderhoudt intensief contact met Europese en niet-Europese partners over exportcontrolebeleid, omwille van het bevorderen van de effectiviteit van beleid en het waarborgen van een gelijk speelveld. Uiteindelijk besluit Nederland zelf over zijn exportcontrolebeleid, net zoals andere landen over hun exportcontrolebeleid besluiten.

Vraag 9

Wat zijn de mogelijke economische en financiële gevolgen van het niet verlengen van of verlenen van de exportvergunningen aan ASML?

Antwoord 9

Het is aan ASML om de gevolgen van Nederlandse regelgeving op zijn bedrijfsprocessen te duiden.

Vraag 10

Wat zijn volgens u de consequenties van het niet verlengen van de exportvergunning op de concurrentiepositie van Nederland en de EU op het gebied van chiptechnologie? Waarop is dit gebaseerd?

Antwoord 10

Iedere vergunningaanvraag wordt afzonderlijk beoordeeld. Veiligheidsbelangen geven daarbij de doorslag, maar Nederland heeft ook oog voor bedrijfsmatige belangen zoals een gelijk speelveld en zoveel mogelijk duidelijkheid voor betrokken bedrijven. Ook daarom onderhoudt Nederland intensief contact met Europese en niet-Europese partners, om zo het gelijke speelveld te waarborgen en te voorkomen dat een relatieve verslechtering van de concurrentiepositie optreedt. De precieze implicaties van de verlening of weigering van afzonderlijke vergunningen heb ik niet onderzocht en spelen geen rol bij de besluitvorming daaromtrent.

Vraag 11

Met welke landen binnen de Europese Unie is er afstemming geweest voordat het besluit is genomen? Kunt u per land aangeven welke reactie is binnengekomen?

Antwoord 11

Nederland onderhoudt intensief contact met Europese en niet-Europese partners over exportcontrolebeleid, omwille van het bevorderen van de effectiviteit van beleid en het waarborgen van een gelijk speelveld. Uiteindelijk besluit Nederland zelf over zijn exportcontrolebeleid, net zoals andere landen over hun exportcontrolebeleid besluiten. Over de inhoud van gesprekken met buitenlandse partners doe ik omwille van vertrouwelijkheid geen uitspraken.

Vraag 12

Op welke momenten heeft u in aanloop naar het besluit met de Europese Commissie gesproken? Wat was daarbij uw inzet? Wat was de reactie van de Europese Commissie?

Antwoord 12

Exportcontrole is een nationale competentie. De Europese Commissie speelt een faciliterende rol in EU-coördinatie van exportcontrole van *dual use*-goederen. Nederland onderhoudt op politiek en ambtelijk niveau nauw contact met de Europese Commissie. Over de inhoud van dergelijke gesprekken doe ik omwille van diplomatieke vertrouwelijkheid geen uitspraken.

Vraag 13

Deelt u de mening dat ASML van groot strategisch en geopolitiek belang is voor Nederland en Europa? Op welke manier zijn het strategische belang van ASML in de geopolitieke en geo-economische ontwikkelingen meegewogen in dit besluit?

Antwoord 13

Ja. Nederland hecht groot belang aan de halfgeleiderindustrie in Nederland en de cruciale rol van ASML daarbinnen. In de Kamerbrieven «De Nederlandse inzet voor een sterk halfgeleiderecosysteem in geopolitiek uitdagende tijden»³ en «Investerings- en ondernemingsklimaat microchipsector»⁴ wordt daar verder op ingegaan. Bij de beoordeling van afzonderlijke vergunningsaanvragen geven veiligheidsbelangen de doorslag, maar wordt oog gehouden voor de belangen van bedrijven. De afgelopen periode zijn de contacten over exportcontrole met de betrokken bedrijven, waaronder ASML, verder geïntensiveerd.

Vraag 14

Deelt u de analyse dat Europa ver achter loopt op de ontwikkeling van strategische technologie? Bent u zich ervan bewust dat ASML's lithografie-technologie een van de weinige, dan wel de enige, technologie is waarvoor China van Europa afhankelijk is? Hoe weegt u het dilemma om China deze technologie te onthouden en daarmee te dwingen deze eigenstandig te ontwikkelen waardoor we deze «bargaining chip» niet meer in kunnen zetten om toegang te krijgen tot de vele technologieën waarin China ondertussen voor loopt op de EU?

Antwoord 14

Nederland heeft reeds op tal van technologische terreinen een sterke positie, maar gezien de toenemende wereldwijde concurrentie en gelet op het belang van ons eigen verdienvermogen en weerbaarheid acht het kabinet het van groot belang om sterker en gericht in te zetten op behoud en verdere versterking van onze technologische positie. Voor gemaakte keuzes verwijst het kabinet naar de Nationale Technologie Strategie (NTS), waarin onder andere het gebied van halfgeleider-technologie als sleuteltechnologie is aangewezen. Voor verder inzicht in de NTS verwijs ik u graag naar het beleidsrapport van 19 januari 2024.⁵ Ik neem kennis van uw visie op het belang van ASML's technologie voor China. Ik hecht eraan om te benadrukken dat exportcontrole niet gelijk staat aan een uitvoerverbod en dat hier sprake is van een landenneutrale maatregel.

Vraag 15

Kunt u de vragen afzonderlijk beantwoorden?

Antwoord 15

Ja

³ Kamerstuk 33 009, nr. 138

⁴ Kamerstuk 33 009, nr. 141

⁵ Bijlage «De Nationale Technologiestrategie. Bouwstenen voor strategisch technologiebeleid» bij Kamerstuk 26 643, nr. 1183